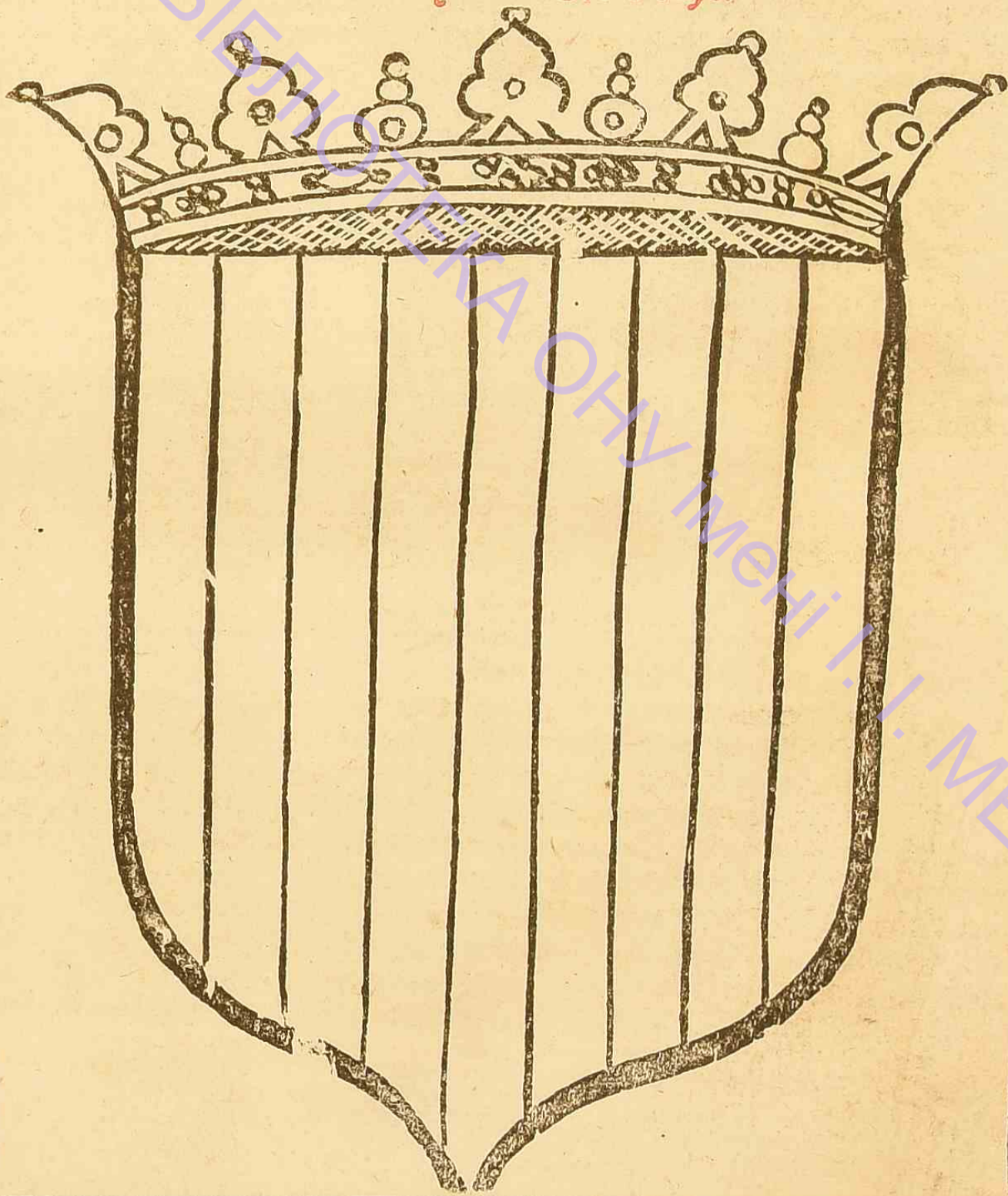

Constitucióes fetes per la molt

alta Senyora Reyna dona Bermana còsot e loch tinēt
general del Serenissimo e catholic h Príncipe lo Se
nyor don ferrando Rey de Arago: de les dos
Sicilies z c. En la lizena cort de Cathalu
nya celebrada atots los Regnes de
sa mar en la Vilade Monço
En lany. M. D. e dotze.

WA-32365

Наукова бібліотека
Одеського університету

In nomine dñi nostri Iesu christi. Pateat vniuersis et singulis Quod nos Germana dei gratia regina Aragonū Sicilie citra et vltra farum Hierusalem Valencie Maioricarū Sardinie et Corsice comitissa Barcinone ducissa Athenarū et Neopatrie comitissa Rossilionis et Ceritanie marchionissa Vistanni et Sociani Coniung et locum tenēs generalis et alter nos Serenissimi et Catholici domini regis domini et viri mei colendissimi domini Ferdinandi eadem gratia Regis Aragonum Sicilie citra et vltra farum Hierusalem Valencie Maioricarum Sardinie et Corsice comitis Barcinone ducis Athenarū et Neopatrie Comitis Rossilionis et Ceritanie marchionis Vistanni et Sociani. Attendentes curias generales fuisse per suam Catholicam Magestatē conuocatas Montiffoni omnibus suis regnicolis cismarinis et causis in ipso conuocatione contentis ad quas curias celebrandas nos ad hec al's abilitatam seu Catholica Magestas destinavit in quibus curijs que bonum cōe pacem et quietem subditorū nostrorum ce ruunt cōspicientes: volentes consuleretranquillo statui rei publice nostri Cathalonie principat' Illiusq; in colis in pace et qere fouere habito maturo et digesto cōsilio ac tractu cum prelati et Ecclesiasticis personis: ducibus: Comitib': Baronibus: Militibus: et hominibus de paratico: et Syndicis vniuersitatum: ciuitatum et villarum regalium Cathalonie principatus. que ad dictas curias cō uenerunt ad supplicationem: et de consilio consensum: et approbatione expressis eorundem in nostro solio regio de more ornato: et strato sedentes: cōstitutiones: ordinationes: et capitula: ac actus curie facimus: statuimus: sancimus: et ordinamus sub forma: et declarationibus infrascriptis.

**Que al nombre dels iuristes del
Real Consell sien anadits quatre
iuristes. Capitol primer.**

Primament com experientia haja mostrat q lo nombre dels vuyt iuristes statuit en la cort per lo senyor Rey celebrada en lo monestir de sancta Anna de Barcelona No sufficient ala expedicio de les causes quis menen en la Real audiencia. Pergo ep altres bons respectes ab loacio y aprobacio de la present cort Statuim y ordenam q da qui auant sien audits quatre iuristes Cathalans doctors o licenciats en dret canonich o ciuil: e abils segons les constitucions de Cathalunya disponen Ena q que daqui auant sien dorze sens lo canceller vicecancerler o regent la cancelleria: e sentis los dos jutges de cart: Los quals en lo introyt de lurs officis: e ans q vsen ne vsar pugen de aquells hagen a jurar: e sien tenguts oyz sentencia de excomunicacio: e sien tenguts y obligats a totes les altres coses que los dits vuyt iuristes son tēguts y obligats per constitucions y altres drets dela terra.

**Del examen dels juristes del Real Consell
Juges de cort assessors dels portants veus
de governador. Cap. ij.**

E Per que millor pura esser proueyt de persones abils y sufficients en doctrina com en bons costums en la bona administracio de la justicia Statuim e ordenam ab loacio y aprobacio de la present cort que de aci auant ans que algu sia admes en algu dels lochs o officis dels dits doze haja e sia tengut tenir publicament conclusions ab on los del Real consell e tots los altres qui volran puran arguir. E apres hauer tengudes dites conclusions publicament hajan a tenir vn particular examen en casa del canceller vicecanceller o regent la cancellaria ab tots los altres del dit Real consell o la major part de aquells: e aqui encara se faça examen de la vida e costums y quels dits canceller y vicecanceller o regent la cancelleria y altres del dit Real consell hajan abans de admetre algu migentant jurament fer relacio al senyor Rey de la habilitat vida y costums de aquell tal qui deura esser admes. E lo mateix sia seruat en los Juges de cort y assessors dels portants veus de governador en lo principat de Catalunya y coprats de Rossello y Cerdanya.

Dels salaris dels juristes del Real consell. Cap. iij.

A sia q̄ en les segones corts celebrades en la ciutat de Barcelona en lo monestir de sancta Anna per lo senyor Rey fos statuyt e ordenat que quiscu dels dits vuyt juristes fossen donades per lo general de salari quatre centes liures calcun any: e que los salaris de les sentencies fossen del dit general Empero per major expedicio de la justicia Statuim e ordenam ab loacio e aprobacio de la present cort que daqui auant sien donades a quiscu dels dits doze juristes quiscun any per lo dit general certas dos centas liures tan solament: e vltra aquelles tots los salaris de les sentencies que dará en la dita regia audiencia y de las causas que en aquella se manaran y los salaris de las sentencias arbitrals: los quals segons forma del capitol onze de la dita cort de sancta Anna hauen esser del general: sien repartits y gualmēt per rercas entre los dits doze juristes. Quant empero en los salaris qui ja son deposats en poder del general per les causes qui son ja denunciades y no sentenciades: volem que la meytat dels dits salaris sien pagats y restituyts per los deputats del dit general als dits doze juristes. Essent empero primer publicades les sentencies de dites causas: y no abans repartidors entre los dits doze juristes y gualmēt segons de sius es dit. Entes empero y declarat que per les coses contēgudes en lo present capitol no sia en res perjudicat ni mudat en los altres salaris de les altres persones ordenats en la dita cort de sancta Anna ans aquelles reben entegrament daqui auant del general segons que fins aci han acostumat. R.

**De la recepcio y compartiment dels
salaris de les sentencies. Cap. iij.**

E m statuim y ordenam q̄ los deputats del general de Catalunya reben daqui auant per vn ministre de la casa de la diputacio per ells de putador tots los salaris de les dites sentencies e causes: y de aquells tengan compres parts: y de tres en tres mesos paguē y compartescan aquells y gualment entre los dits doze juristes sens deduccio o defaltacio alguna. Entes y declarat que si les sentencies no eren publicades e los salaris altrament no eren guanyats que los dits salaris romanguen deposats en poder del dit general e no sien donats als dits doze juristes fins tro erant que les dites sentencies sien publicades o altrament los salaris fossen guanyats segons forma de les constitucions de Catalunya. R.

De la conerenga dels salaris arbitraris. Cap. v.

E Per quant se podria esdeuenir que sobre la taxa dels salaris de les causes de la audiencia en les quals nos demanara quantitat certa occorran algunes diferencies: volem e ordenam que aquelles hajan esser de termenades sumariament y expedita dins vuyt dies per lo senyor Rey o son lochtinent general a consell de dos juristes per ell elegidors a alguna de les parts no sospitosos e que no sien del Real consell: e lo mateix sia seruat com se tractara de causes de vniuersitats o de priuilegis hauent los salaris de rals causes p arbitraris. R.

De la admissio dels pobres. Cap. vi.

E m ajustant a altres constitucions de Catalunya sobre açosa fetes Statuim e ordenam q̄ algu no pura esser admes p pobre sino que verament sia pobre: no hagut respecte ala condicio de la persona que allegara pobresa: sino als bens que posseer. Saluar lo dret ales persones hospitalals y lochs religiosos qui per priuilegi se poden alegrar de pobretat. R.

De les dues salas y audiencias. Cap. viij.

E m statuim mes auant y ordenam ab loacio e aprobacio de la present cort: que los dits doze juristes sien repartits en dues sales o audiencias: ço es sis dells en la vna en la qual absent lo senyor Rey o son lochtinent general de la dita audiencia haja presidir lo canceller tostemps que esser hi volta: y en la absencia lo pus antich jurista dels dits sis segons lur orde. E los altres sis en la otra sala o audiencia: en la qual absent lo senyor Rey o son lochtinent general de la dita audiencia com dit es haja presidir lo vicecanceller o en son cas lo regent la cancelleria: y en lur absencia lo mes antich jurista segons dalt es dit. En quiscuna de les dites dues sales o audiencias se expediscan causes ciuiles. E si se interposaran supplicacions de les sentencies diffinidas a iij

tiuas o altres hauent força de diffinitiuas donadoras per conclusions faedores en la vna sala o audiencia tals causes de supplicacio se hajan cometre y determinar en altra sala o audiencia. **E** si se esdeuendra que en algun fet se donaran dues sentencies contraries en tot o en part que la causa de supplicacio dela terçera instancia haja esser votada per los dits juristes deles dues sales o audiencies juntament en vn loch e sentenciada segons orde deles constitucions. **N**o entenen donar major facultat a les parts de supplicar deles sentencies prouisions o declaracions que per constitucions e de justicialos es permes. **E**ntes e declarat que les causes de supplicacio de sentencies diffinitiuas e altres hauent força de diffinitiuas ara pendets se hajan a votar e determinar junctamēt per los iuristes de les dites dues sales o audiencies. **E**ntes encara y declarat que los dits canceller vicecancer y en son cars regent la cancelleria e los altres juristes damūt dits nos pugā variar ni mudar ni esser mudats dela vna sala o audiencia a la altra ans haian residir tan solamēt en aquella audiencia o sala e loch en los quals vna vegada sera destinats. **V**olent que los dits canceller vicecancer e regent cancelleria o altre jurista qui en son cas presidis segons damūt es dit: no haja mes de vn vot o veu quiscu dells. **E**n les causes empero criminals se haja ajustar los juristas deles dites dues sales o audiencies: ab vot y determinacio dels quals e del jutge o jutges de cort qui presents se trobaran sien votades e determinades seruades les constitucions de Catalunya y altres drets dela terra aci comuns com particulars. **R.**

Del temps que ha començar lo nouell orde de audiencia **Cap. viij.**

E per quāt seria difficil cosa e quasi impossible que a quest nouell orde de audiencia ordenat e statuyt en la present cort se pogues encontinent observar. **P**erço statuyt e ordenam ab loacio e aprobacio dela present cort que lo damunt dit orde e totes e sengles coses en los precedents capitols contengudes començen a correr passats tres mesos comptadors del dia que les presents constitucions seran publicades y entro tant se hajan a seruar les constitucions que fins aci se seruauen en totes coses. **R.**

Dela porrogacio dela constitucio del visitador. **Cap. ix.**

Tem com la constitucio per lo senyor Rey feta en les corts prop passades en la present vila de Montço començant per donar cami etc. no fos duradora sino fins ala primera celebracio de cort general de Catalunya. **E** aci per la present celebracio de corts seria extincta. **S**tatuyt y ordenam ab loacio y aprobacio dela present cort: que la dita constitucio sia porrogada y duradora fins ala conclusio deles primeres sdeuenidores corts generalis de Catalunya. **E** que lo visitador comens exercir en lo present mes de Setembre justa la forma dela dita constitucio. **R.**

Dela expedicio deles causes de supplicacio. **Cap. x.**

Statuyt encara y ordenam que si se enterposara supplicacio de alguna sentencia que sera stada donada en la Real audiencia en alguna causa q sera stada comesa segons les constitucions de Catalunya ad decidendum aci causa principal com de appellacio. **Q**ue tal causa o supplicacio sia comesa a dos juristes del real consell: los quals fera paraula en lo consell o audiencia Real e seguida cōclusio hajan expedir aquella e ordenar la sentencia segons dita conclusio publicadora en la regia audiencia com es acostumat. **R.**

Deles causes de appellacions de jutges inferiors. **Cap. xi.**

Andint ala constitucio fera en Montço en les corts prop passades en lo capitol. **S**e començant Item statuyt y ordenam que les causes de appellacio interposades etc. **S**tatuyt y ordenam que les causes de appellacio interposades e que daqui auant se interposaran de jutges inferiors fins a cent liures inclusiu sien comeses a dos juristes del Real cōsel ad decidū e se hajan a decidir dins lo temps e segons en dita cōstitucio es cōrengut. **R.**

Dela visio dels processos ans de traure en setmana. **Cap. xij.**

Er major expedicio dela justicia statuyt encara y ordeuam que los reladors deles causes ques menarā en la regia audiēcia que se haurā traure en setmana segons forma deles cōstitucions: q los dits relador hajan hauer vist y regonegut los processos deles dites causes abans de metre aquella en setmana.

Dela expedicio deles causes mercantiuols. **Cap. xij.**

Huent a cor la expedicio deles causes mercantiuols ajustant ales altres constitucions fins aci fetes sobre les dites causes mercantiuols: y senyaladament al capitol. xvij. deles dites corts de Montço prop passades qui comença. **I**tem statuyt e ordenam que com causes algunes mercantiuols etc. **V**olem e ordenam que totes les dites causes mercantiuols de qual seuol quantitats sien que seran euocades o introduydes e daqui auant se euocarā e introduyran en la real audiencia aci en causa principal com de appellacio sien en aquella tractades sumariament: e sien abreuiades les dilacions a arbitre del relador: lo qual no sia rengut a seruar lorde deles denunciacions: e haja expedir a aquellas lo mes prest que pora feta paraula en la audiencia e conclusio de quen se seguida sens traure les en setmana. **E** lo mateix sia seruat en les corts o audiēcies dels portars veus de general governador en los principats de Catalunya e comprats de Rossello y Cerdanya en les dites causes mercantiuols en cars que tractassen legitimament en dites audiencies. **E**n les causes empero de supplicacio que se interposaran de sentencies donadores en la Real audiencia: sobre dites

causes sien seruades les constitucions disposants sobres les causes de supplicacio
No entenen per lo damunt dit donar maior facultat de euocar o introduy: les
causes enles audiencies sobre dites que abans dela present constitucio era per
mes como sia nostra intencio per perjudicar als priuilegis dels consolats ni a les
prebeminencias. **Reals. IR.**

Dels jutges de appellacions que hajan atenir taula. Cap. xiiij.

Item statuy: y ordenam ab loacio e aprobacio dela present cort que
los jutges de appellacions de **Barona** e altres jutges **Reals** de appel
lacions enlo principat de **Cathalunya** e comprats de **rossello y Cerdania**
daqui auant hajan e sien obligats tenir taula dauant los jutges
dela taula enlo loch y temps que los altres officials trienals tindran taula: e que
durant dita taula no puguen vsar en alguna manera contra aquell o aquells qui
als dits jutges hauran donada demanda ans hi hajan a subdelegar altri durant
la dita causa y fins aquella sia finida No entenen enla present constitucio esser
presos los jutges de appels dels consolats de mar o de mercaders atres que sobre
la forma de tenir taula en aquells es ja proueyt per priuilegis vfos y costums y en
altra manera: ni encara sien cōpresos lors la present constitucio los jutges de ap
pells deles sentencies quis donaran per los jutges dela taula. **IR.**

Deles despeses pagadores enles causes ques mesclara lo fisch. Cap. xv.

Item mes auant e ordenam que en totes causes axi ciuils com cri
minals ques mueran de part a part enles quals per qnalseuol respec
tes se mesclara lo fisch que pus hi haja part instant ab lo fisch que en
tal cas si lo fisch o part agent e instant subcumbira q tal part o agent
pach les despeses axi com si solament ella sens lo fisch hagues menada la dita cau
sa: si donchs no haura haguda justa causa de litigar. **IR.**

Dela facultat de remetre e guiar. Cap. xvi.

Quoniam experientia haja mostrat que la prohibicio feta de poder reme
tre ni guiar los incidins enles penes imposades per la cōstitucio feta
enla cort tercera de **Barcelona** celebrada per lo senyor **Rey** en lo mo
nestir de frares menors de dita ciutat començant Com instigant **rc.**
Dia estada causa de multiplicar delats e crimonosos en lo principat de **Cathalunya**
e comprats de **Rossello y Cerdania**: car veent se fora de tota sperança de
venia: remissio se allentien a fer homeys e altres malefics ales vegades ma
jors dels que abans hauien comesos: en axi que lo que era estat constituyt e orde
nat a bon fi e repos dels poblats en los dits principat e comprats ha redundat en
grandissim dan de aqlls. Perço ab loacio e aprobacio dela present cort statuy: y

e ordenam que no obstant la dita constitucio la dita prohibicio enaquella feta s
remetre e guiar que daqui auant lo senyor **rey** e sos successors son lochtinent gene
ral governador portants veus de aquells e altres officials qui abans dela dita
constitucio pertanyia els era licit e permes pogan remetre e guiar los dits crimi
nosos e incidins enles dites penes imposades enla dita constitucio les quals fins
aci han incorregudes y daqui auant incorerā E semblantmēt les ecclesiastiques
persones prelats magnats barons cavallers gentils homens ciutadans burge
sars vniuersitats e collegis e totes singulars persones axi ecclesiastiques com secu
lars tenints e possejints jurisdiccions: a queles empero qui fer ho podran y hau
ran acostumat ans dela dita constitucio pogan guiar e remetre los dits crimonosos
o delinquents segons que poran o acostumauen remetre e guiar abans dela dita
constitucio No entenen ala p̄sent donar maior facultat o poder de guiar o reme
tre lino tant com los ne competia e o acostumauen abans dela dita constitucio:
Los quals guairges e o remission nos pogan fer per lo senyor **Rey** ni per sos suc
cessors ni officials reals ne encataper los dits barons ne altres dessus dits lino
que primerament sia satisfeta en tot cas la part lesa **Uolem** empero que la present
constitucio sia duradora fins ala conclusio deles primeres sdeuenidores corts ge
nerals de **Cathalunya** e no mes auant. **IR.**

Dela expulcio dels boemians. Cap. xvij.

Quoniam sicut al princeps purgar la prouincia de mals homens: e si en
trobades en los principat de **Cathalunya** e comprats de **Rossello y Cerdania**
algunes persones ques durian vulgarmēt boemians y tots
noms de boemians grechs o egipcians van coadiuants e vagabunds
cometents molts ladroncis e altres mals dels quals se ignoran los mals factors
per esser molts en nombre e coadiuar e cobrir los vns als altres llurs mals fets.
Perço volent en aço degudament prouey: statuy: y ordenam ab loacio y ap
probacio dela present cort: que daqui auant les dites persones anants axi co
adiuants sien expellides e fora gitades segons nos ab la present aquelles expel
lim e foragitam dels dit principat e comprats que daqui auant no pogan esser
admesos o acullits en aquells ans sien haguts totalment per bandejats y forag
gitats ip̄sure: axi que si dins dos mesos apres dela publicacio dela present con
stitucio ab veu de publica crida fahedora: les dites persones seran atrobades en
los dits principat e comprats sien e hajan esser aqorats publicament per aquells
a quis pertanga: altrament proceyt contra ells a total expulcio lur per remeys
deguts de justicia volents y manants que la present constitucio dins vn mes pri
mer vinent sia e haja esser publicada per los vaguers en quiscun cap de vegueria
dels dits principat e comprats. **IR.**

De prescripcions. Cap. xviii.

Es auant per leuar e remoure plets e questions per lo be e repos dels poblars en lo present principat de Catalunya e cõprats de Rossello y Cerdanya ab loacio e aprobacio dela present cort statuim y ordenam que si algu haura posseyr o daqui auant posseyra o quasi p spay de trenta anys continus compradors sens interpellacio ni deduccio de temps algu qualseuol bens mobles o immobles o semouents drets e accions que sien stats de algunes persones de crim de heretgia en vida o en mort condemnades o condemnadores Encara que de aquells no mostre ni mostrar puga titol algu: no puga per lo senyor Rey ni successors seus ni fisch de qualseuol cort esser feta contra aquells demãda ne altrament en lura possessiõs: o quasi sien inquietats ni molestats Ans volem que lo passament de dit temps sia hagut per legitim titol E volem que la present constitucio haja loch: no sols en les causes e plets sdeuenidors: mes encara en les causes en qualseuol instancias penjants. R.

Dels impedits del real consell. Cap. xviii.

Considerans mes auant que en les prop passades corts de Monço en lo capitol de comentant Solent mes auant mouehir e fõch proueyt e ordenat que essent impedit algun doctor del Real consell per malaltia o altre just impediment de sa persona e no pogues servir son officio a coneguda dela magestat del senyor Rey e successors seus fos posat per sa magestat e successors seus algun altre doctor en lo dit Real consell rebes lo impedit durant la vida sua. c. liures del general: e lo elegit y posat en loch del dit impedit c. c. liures E com los salaris sien ara en les presents corts reduyts a c. c. liures certes rebedores per quiscun doctor del dit Real consell: e dit capitol no puga en tot sortir son effecte. Per tant ab loacio e aprobacio dela present cort statuim e ordenam que essent impedit justament algun doctor del dit Real consell rebe. c. c. liures del general: e lo elegit y posat per lo senyor Rey seruat lo tractament com dessus es dit: rebe durant la vida del impedit certes del general. c. liures e la porcio dels salaris de les sentencies: e apres mort del impedit haja dos centes liures e los salaris de les sentencies segons que los altres doctors de les dites sales o audiencias reben E volem que lo dit capitol en les altres cosas reste en sa propria forca e valor. R.

Adolt alta e serenissima senyora Reyna.

La cort del vostre principat de Catalunya e tres staments de aquella han ordenat e fetes certes ordinacions per les quals es proueyt a ala indemnitat del general de Catalunya per raho dela exaccio pecuniaria dels drets del general y conuersacio de les pecunies de aquell any que seruecan al vs de que son dedicades: E per euitar frau dels Ministres qui aquelles exbigen y cullen: e alguna directio del racioni dels comptes

dela casa dela diputacio Suplican per tant los dits staments a vostra alteza que si y en quan se elguarda ala magestat del Rey nostre senyor placia a vostra excelencia les dites ordinacions e capitols sobre aço fets loar e aprouar segons es acostumat. Plau ala senyora Reyna Augustina Uici.

Adolt aitay molt excellent senyora Reyna.

Estales corts per la magestat del Rey nostre senyor vltimament celebra des en la present vila de Monço entre los altres fõch fet vn acte de cort del tenor seguent Adolt alt catholic y excellent senyor ala ciutat de Barcelona e algunes altres Ciutats viles y lochs del dit principat comprats de Rossello y Cerdanya y habitas de aquelles son atorgats priuilegis de franqueses de leudes: pearges: portarges: e altres drets. E dites ciutats viles y lochs reals e los ciutadans burgesos e poblars en aquelles son vexats e molestats en les iniustes exacions ques fan de dits drets axi per los balle general en dit principat procurador real de dits comprats e altres e o per arrendadors de drets reals: e o per barons e altres persones en gran perjudici de dits priuilegis e vniuersitats e habitans de dites ciutats viles y lochs del dit principat. Per tant dit stament real supplica sia de vostra real magestat per acte de cort atorgar y cõsentir adit estamct e o a les dites ciutats viles e lochs reals e poblars en aquelles que la dita ciutat de Barcelona e altres ciutats viles e lochs reals del dit principat e comtats qui pretenen o preterendran priuilegis de franqueses d dits drets puren apor: ar lurs causes en la real audiencia a hon sia conegut e declarat si dites franqueses o franquesa deuen esser seruades o no sumariament y de pla sens strepit forma y figura de juy la sola veritat del fet atesa no obstant qual seuol pragmaticas ho prouisions reals prouehints que les primeres causes se hagen a tractar en la ballia general de Catalunya e procurario real dels dits comtats encara que les causes fossen ja introduydes o penjas plet en la dita ballia general o procuracio real o en altra cort Adanant vostra real magestat que si dins sis mesos del dia present compradors en les causes ja introduydes: e en les causes no introduydes que dins sis mesos cõptadors del dia dela demanda no era declarat en dites causes de franqueses a culpa y causa del pcurador fiscal que en dit cassos dites ciutats viles y lochs reals del dit principat ciutadans e poblars en aqilles no sien reguts pagar dits drets fins atant p sentencia real dites ciutats viles lochs reals fossen cõdemnats Adanant als balle general pcurador real sus dits: e altres officials majors e menors sors pena de priuacio de lurs officis e altres penes posades en lo capitol de obseruanca e a altres qualseuol persones seruen e fassen seruar lo present acte de cort e les causes en aquell contengudes no obstats drets e qualseuol altres pragmaticas e altres puisions reals. Plau al senyor Rey. E cõ los tres staments dela cort del dit principat de Catalunya affecten molt que lo dit acte de cort sia seruat iurta seria y tenor de aqll e sien passats los sis mesos ab dit acte prefigits quat en les causes lauors pendets e introduydes. Per tat e als

supplican humillment a vostra magestat los dits tres estaments li placia ab lo present acte de cort puchir y manar que ala dita ciutat de Barcelona e altres ciutats viles y lochs Reals del dit principat e comtats de Rossello: e ho als ciutadans burgesos y poblars en aquelles a les quals son atorgats priuilegis de franquesses de leudes: peatges: portatges e altres drets: y sobre les quals en lo temps que dit acte de cort fonch fet se manauen ho apres se han manats ho en lo esdeuador se manaran p lo dit temps de sis mesos plets en la Real audiencia passats aquells e denunciades les causes sens empero esperar lo termini ho torn per expedir aquelles disposat per constitucions atreta la natura de dites causes e als encara que no constas dela culpa ho negligencia del aduocat ho procurador fiscal sino del sol passament de temps pus les parts sien a ple oydes ho en contumacia del fitch sien seruats los dits priuilegis: y los dits ciutadans burgesos: e altres poblars y habitants en les dites ciutats viles y lochs Reals no sien ni purx esser molestats ni vexats en la execucio dels dits drets fins que per justicia en les dites causes sia declarat en lo qual cars la sentencia donadora sia obseruada: y arima teit los priuilegis sien propte y ans de plet eribien aquells y no eren en possessio de pagar. Manant al balle general procurador Real y altres qualseuol oficials del senyor Rey que sots pena de priuacio de lurs officis y altres penes en lo capitol vulgarment dit dela obseruancia opposades que hajan e sien tenguts tenir y obseruar lo preincert e present actes de cort jurta lur seria y tenor. Manant y atorgant letres executorias y altres p aco necessaries: r. c. altissimus r. c. Plau ala senyora Reyna. Augustinus. Uicis. R.

Remissio de bans y de penes.

Es a supplicacio dela present cort de present hauem promesos als baneros y estaments dela present cort: e a cascu dels ecclesiastichs e militars: e altres ciutats: viles y lochs del dit principat e singulars persones de aquells e de quiscu dells totes e sengles penes e terços comissos y deguts per censals y violaris hoc encara com aguessen trencat homenages per no tenir hostatges e totes altres penes de hosts fallides e de penes e bans: encara que los dits bans deuallassen de qualseuol excessos e crims de terços: ho de obligacions: ho de compromisos: ho de contractes: ho de clams ho de reclams: ho de fermes de dret: ho de notaris qui no haguesen seruat la constitucio de Perpinya sobre los contractes: ho altres cartes que haguesen preses: ho de sosteniment de bandejats: ho de gitats de pau y treua: ho de manleuats de marques. Encara totes altres penes pecuniaries tro al dia de vuy: e que les dites penes e altres coses damunt dites no puxen esser demanades per nos ne per oficials nostres. Si per les dites penes ho altres coses damunt dites haura plet peniant e processos: e penyores per execucio preses volem que sia hagut per remes eles penyores tornades. R.

Franquesa de dret de sagell.

Tem que placia a vostra alteza atorgar e fer gracia que totes e qualseuol letres e prouisions que hajan de fer os demanaran e voldran traure en forma per los tres estaments dela cort e singulars persones de aquells per les iglesies monestirs capitols e collegis per los barons cauallers gentils homens e homens de paratge per les ciutats viles y lochs vniuersitats e singulars de aquells o per qualseuol altres per raho dels presents capitols e de les coses en aquells contegudes e de les executorias execucions en virtut de aquelles faedores e de totes altres coses tractants los presents capitols e actes de cort dependents de aquells sien donades liberalment franques de dret de sagell de qualseuol prouisions sentencies e letres que ara o en seuenidor hauran mester tocats los damunt dits capitols e altres coses hauen sguart al general del dit principat o generalitat de aquell. Plau ala senyora Reyna atorgar lo sagell franch segons es suplicat: e que los salaris treballs y scriptures del Prothonotari e altres scriuas se paguen moderadament o per via de concordia ab els faedora segons en les altres corts es acostumat. R.

Protestacio del stament Ecclesiastic.

Tem senyora molt excellent lo stament Ecclesiastic prelatos y ndichs procuradors e singulars de aquell consenten en les coses damunt dites salues a ells e a quiscu dells e al dit stament conijunctament o diuisa in munitats e libertats priuilegis vsos practicas ari scrites co no scrites scrites o no scrites: e obseruances e altres drets e prerogatiues al dit stament Ecclesiastic e singulars de aquell pertanyents: als quals tacitament o expressa directament o indirecta o per acte contrari en propietat o en possessio per lo present consentiment no entenen derogar: ans volem e es lur intencio los romanguen saluos e illesos demanant de aco esser ne fet acte en lo present proces de cort: e si menester sera carta apart. Plau ala senyora Reyna. R.

Protestacio del stament Militar.

Tem senyora molt alta e molt excellent los Barons: Magnats: Nobles Cauallers: Senrils homes e de Paratge del principat de Catalunya consenten en les coses damunt dites salues a ells e a cascu dells e al dit stament conijunctament o diuisa lurs libertats priuilegio vsos practicas ari scrites com no scrites e obseruances e altres drets e prerogatiues al dit stament Militar pertanyents als quals tacitament o expressa directament o indirecta o per acte contrari en propietat o en possessio per lo present consentiment no entenen a derogar. Ans volem e es lur intencio los romanguen saluos e illesos demanant de aco esser ne fet acte en lo present proces dela cort: e si menester sera carta a part. Plau ala senyora Reyna. R.

Protestacio del estament Real.

Fem senyora molt alta y excellent proteſta lo bras de les ciutats e viles reals que per les preſents conſtitucions damunt dites ne per qualſeuol capitols preſentis ne per algunes de les coles deſus dites no lia fet pre iudicials libertats franqueies e priuilegis vſos e coſtums ſcrits e no ſcrits ſcrits e no ſcrits del dit bras ne de les dites ciutats viles e lochs reals ne deſ singulars de aquells: ans roman guen en lur forga y valor les coles damunt dites en alguna manera no contrastants Demanant eſſer continuat en lo proces e ſi meſter leralos ſera los ne ſia feta carta. Pleu ala ſenyora Rey na.

Offerta feta ala ſenyora Rey na per la cort legida per manament de ſa Mageſtat per mi Prothono tario en lo ſolio Real en preſencia deſ preſents con uocats y de altres.

Molt alta y molt excellent ſenyora.

Les tres ſtaments de la cort del principat de Catalunya congregats en corts generals per la Mageſtat del Rey noſtre ſenyor conuocades les quals voſtra alteza com a lochtinent general y alternos per la Mageſtat conſtituyda precedent habitacio de voſtra Real persona en corts generals legitimament feta de preſent celebre als regnes ſeus de ga mar en la preſent vila de Montco: conſiderants la ſancta e catholica empreſa per la preſent Mageſtat feta la deſſencio e vnió de la ſancta Sgleſia Romana y de no ſtre molt ſanct pare contra alguns membres peſtiferos de la Sgleſia E lo Rey de Franca qui han temtat de ocupar ſe lo patrimoni de la Sgleſia per hon ha conuen gut a la catholica Mageſtat poſar en camp gra exercit e nombie de gent darmes de cauall y de peu en les parts de Ytalia per proueyr que lo dit Rey de Franca ab color de certa demada congregacio deſ dits m mbres peſtiferos no ſe vſurpas tot lo ſpiritual y temporal y temporal segons co mana y junctament ab aco li ha conuen gut entendre que tots los regnes y ſenyories de aquestes parts ſien proue bits que no reben dan algu per la reſiſtencia que ſa alteza en aco fa al dit Rey de Franca: p la qual ocasio e deſenſio deſ dits regnes e principat ha couocades pnci palmēt les dites corts: e apres vſa alteza ab molta effeccio y voluntat a ſupplica cio de la cort ha entes en lo redres de la juſticia y obſeruaca de les oſtitucions del dit pncipat e la reparacio deſ greuges e altres coſes neceſſaries al benefici del dit pncipat e q p vſa alteza e p los dits ſtaments ſo ja fers y elegits puehidos d greuges q aqlla bajen examinar y declarar iurta lo poder e comiſſio arribuyda y p ells ſola ment ſeruar jurada: e conſiderans majorment q molts ſtrangers ſou entrats ja a dan nificar e ba danificats molts habitadors deſ cōprats de Rossello y Lerdanya e terra d Pallas: pco la dita terra eſtaments d aqlla p lur acostumada fidelitat y affe ccio q ſempre han tinguda e tenē al ſeruey del Rey nſe ſenyor: e de vſa alteza y ala

deſſenſio del dit principat concordablement ſpontanea ſactia en aco obligats no ſien proceynt voluntat y permis de la preſent Mageſtat y de voſtra alteza per a queſta vegada tant ſolament axi que a conſequential en ſdeuenidor directamet ni indirecta ni en altra manera nos purxa traure y ab les qualitats condicions modo e forma en los capitols dauall ſcrits e que per la dita cort ſeran ordenats contengudes ha delliberat fer y fa ſeruey al dit Rey noſtre ſenyor y avoſtra alteza per deſſencio del dit principat de cccc. pagues entre homens darmes y ginets coes. cc. homens darmes y. cc. cauallers de la gineta per lo temps modo y forma dauall ſpecificats ſupplicant a voſtra alteza li placia lo dit ſeruey acceptar y decretar ab les ſaluetats condicions retencions e proteſtacions formas y modos en los capitols dauall ſcrits y altres per la dita cort ordenadors contenguts e cōtengudes. Pleu ala ſenyora Rey na

Del orde e manera de la gent darmes e ſalaris de aquells.

E primerament la dita cort ha delliberat queſia donat ſou a doscents homens darmes e a doscents cauallers de la gineta: los quals homens darmes hagen eſſer magnats: barons: nobles: cauallers: gentils ho mens: ciutadans: burgelos: homens honrats de vila catalans nats e domiciliats de ſis anys enca en lo dit principat E los dits cauallers de la gineta ſien e hagen eſſer cauallers: gentils homens: ciutadans: burgelos: e homens honrats de vila catalans nats e habitans de tres anys enca en lo dit principat Per a temps de tres anys començadors del dia queſ fara la primera moſtra: la qual ſe hage a fer en la ciutat de Barcelona. E lo primer any deſ dits tres anys ſia pagar complidament lo dit ſou ala dita gent darmes a raho de dotze liures lo mes per home darmes: e ſis liures p caualler de la gineta: axi q de preſent ordena da la dita gent los ſia feta beſtreta de tres meſos ab ydoneas fermanças: e apres feta la dita moſtra la qual ſe baja a fer en la dita ciutat de Barcelona coz dit es lo dia q per la Mageſtat del Rey nſe ſenyor ſera assignat los ſie pagats altres tres meſos acōplimēt de ſis meſos: y apres de tres en tres meſos feta per ells altra mo ſtra: axi q lo ſou del dit primer any ſia aſſegurat ala dita gent darmes cō dit es: e lo ſegon e terçer anys ſi cōtinuara la dita guerra los ſia pagar de tres en tres meſos cō dit es lo dit ſou cōplidament E ſi haura pau treua o altre ſobreſeyment de guer ra en los dits dos anys los ſia pagar mig ſous rāt ſolamēt de quatre en quatre me ſos: lo qual los comença a correr del dia queſ ſera notificada la dita pau treua o altre ſobreſeymēt de guerra p letres de la pſara Mageſtat dirigides al capira gñal d lo dit pncipat lo q ſegōs p ſa Mageſtat li ſera manar ho haja notificar als altres capiras particulars de dita gent E en tal cas quiſcu tinga facultat de tornar ſen en lurs caſes o aturar alla hon voldran dins lo dit principat: ſtās ab lurs caualls e armes e faents les moſtres ſegons p la dita cort ſera ordenat. E ſi paſſat lo pmer any en qualſeuol tēps deſ dos anys ſeguēte era pagat ſou ala dita gēt darmes p

tres mesos: e dins aquell temps se seguirá treua o pau final o altre sobreseyment de guerra: que en tal cas lo que rebut hauran sia pagut per ben pagat a rahode sou complit. E apres passat lo temps per la qual haurien rebut lo dit sou complit comença correr lo dit mig sou segons que totes les dites coses en los capitols p la dita cort mes largament sera deduyt. Plau ala senyora reyna. IR.

Delapaga que han hauer los capitans dela gent darmes lo primer any.

Entes la dita cort ha deliberat que los capitans dela dita gent darmes lo dit primer any del sou hagen lo salari complit e p lo semblant lo segon e tercer anys següents si sera guerra: e en lo temps que com dit es la dita gent darmes no rebra sino mig sou no puguen dits capitans rebre sino mig salari. Los quals capitans hagen esser catalans nats e domiciliats en lo dit principat: exceptada la persona del Ill. Almirant de Castella com pre de Modica e bescompte de Labrera e de Bas: en lo qual per esser persona tá principal e de tal casa e intitulat en lo dit principat la cort en nombre dels particulars catalans tant solament dispensa. Plau ala senyora Reyna. IR.

Entes excelentissima senyora com la dita cort ha deliberat que lo dit sou ala gent darmes e salaris de capitans e lo que per necessitat de aquells sera menester sien pagats per la forma següent: ço es de les pecunies que proceyan del imposit de vuyt sous per la dita cort faedor sobre quiscun foch e cap de familia del dit principat e de les restes que sobrarán quiscun any del dit gñal: les quals p la dita cort seran assignades al dit seruey: pagades primer y ans de totes coses les annuals pensions dels censals salaris y altres carrecchs y despeses del dit gñal e lo q per la dita cort mes auant sera desliberat pagar e despendre: e lo compliment dela dita despesa sia pagat dels preus dels censals per los deputats del dit gñal y tres persones per la dita cort elegidores manleuadors y carrgadors sobre lo dit general y p ço hage desliberat fer mat syndicat als dits deputats e tres persones: la dita assignacio fa p fer en la dita cort ari q per aquella en manera alguna no pugua esser derogat tacitamēt ni expressa directamēt o indirecta en cosa alguna als creadors censalists e altres credits y carrecchs del dit gñal ans aquells e quiscu dells com aprimers e mes privilegiats resten en prioritat de temps e possiozitat de dret e ab totes integritats salues e illeses cō tal sia la intencio y volutat dela dita cort. Vol empero y declara la dita cort q los censals p dits deputats y tres persones manleuadores cō coreguen ari en pōzitat de tēps e possiozitat de dret cō altres prerogatiues ab los censals p dits deputats en virtut del altre syndicat p la pñent cort a ells fer mat venuts e venedors p pagar e satisfir al Rey nostre senyor lo cōpliment del seruey dela cort prop passada cō en lacre y syndicat sobre aç o fet es pus largament cōten gut Supplica per ço la dita cort a vi a alteza li placia quant a ella selguarda lo ar y

aprouar les dites cosas y en lo dit syndicat y vendes de censals baqui auant fa e pones ara per lauors e lauors per ara posar la sua actoritat y decret. IR.

Dels fogatges e pagues de aquells.

Entes la dita cort per pagament de les dites coses impone e imposar en ten fogatge de vuyt sous sobre quiscun foch o cap de familia del dit principat exigidor excurador segons forma dels capitols que per la dita cort seran ordenats. Volent y entenēt la dita cort que lo dit fogatge se hage erigir y pagar entor cars lo primer any del dit seruey en lo qual se ha de pagar lo sou ala dita gent darmes e los salaris als capitans integrament com dalt es dit en cars que durant aquells seguis pau treua o altre sobre seymēt de guerra. Sari mateix hage esser erigit y pagat lo dit fogatge los altres dos anys apres següents si per lo temps que en aquells la dita guerra durara o tornara en cars que fos cessada o sobreleguda. Si cars sera que placent a la misericordia diuina en los dos anys darrers haura pau treua o altre sobreseyment de guerra: en tal cas passat lo dit primer any en lo qual lo dit fogatge ha esser erigit y pagat com pliment com dalt es dit cesse la exaccio del dit fogatge: e sien los fogallers y poblats en lo dit principat dela solucio de aquell quitis y desliures: e lo mig sou que en tal cas segons damunt es dit sera donat ala dita gent darmes: e lo mig salari als capitans sia pagat dels preus dels censals per los dits deputats e tres persones per dita causa manleuadors: e de les restes que sobrarán del dit general pagades primer les pensions dels censals salaris y altres credits y carrecchs de aquell segons damunt es dit. Vol empero y ordena la dita cort que si dins los darrers dits dos anys se seguirá pau treua o altre sobreseyment de guerra: e sera stat pagat a la dita gent darmes lo sou y als capitans los salaris complits de aquella terça lauors corrent la qual encara no sera finida: que en tal cas los fogallers e poblats en lo dit principat sien tenguts y obligats pagar lo dit fogatge per la dita terça la qual sera stada pagada o bestreta a la dita gent darmes e dins la qual la dita pau treua o sobreseyment de guerra se seguirá ates que la dita gent darmes no sera tenguda restituyr la dita terça quels sera stada pagada o bestreta segons desus es dit. E que la Magestar del Rey nostre senyor hage determenar quant la dita guerra sera dita esser cessada e no axi per pau o treua com altre sobreseyment de guerra. E notificar ho al capita general dela dita gent darmes e als deputats del dit general del principat de Catalunya e altres tres persones per la dita cort elegidores per ales mostres pagament de sou exaccio y excecucio del dit fogatge. IR.

Dela consideracio del imposit de dit fogatge.

Item excellentissima senyora: considerants que lo dit fogatge se im-
pose per causa dela defensio del dit principat e no per altra causa o ra-
ho: e sia vist preceint matura des liberacio de persones doctes y de sciē-
cia lo dit fogatge no recaure ne poder esser cōpres en les obligacions
generals ne specials fors qualseuol expressio e apposicio de paraules que scrites o
concebudes fossen per los deputats del general de Catalunya en virtut de ac-
tes de cort vel als a qualseuol creadors e persones de e per qualseuol credits als
quals lo general fos tēgut e obligat en qualseuol manera com sia imposat per les
dites coses e vrgent necessitat: e altrament no. Ferrat la dita cort supplica a vostra
Majestat declare prouesca e ordene ab lo present acte de cort: que si per via dire-
cta o en directa o per qualseuol paraules generals o specials descrites e contengu-
des en los cōtractes dels dits credits ere vist lo dit fogatge imposat o imposador
dentre poder recaure en les dites obligacions sia agut per no fet ne imposat sino
quant a aquest acte tan solament. IR.

Item supplica la dita cort a vostra altesa li plasia per sa clemencia prouehir e a-
torjar que sia abdicada potestat e ab lo present acte de cort abdicar ala Majes-
tat del Rey nostre senyor y a vostra altesa y altres qualseuol officials lurs ari ma-
jors com menors de atorgar guiatge o guiatges sobre seymets o altres prouisiōs
contrariants o emparants la exaccio e execucio dels dits fogatges e manar e in-
hibir als lochtinents governador generals e portant veus de aquell en lo dit prin-
cipat e comprats de Rossello e Cerdanya e als dit altres qualseuol officials que
ara ion y per temps seran que tals guiatges o prouisiōs atorgar no puguen: si
de fet seran atorgats sien haguts p nulles e de nulla eficacia e valor: e lo official
ho base a pagar del seu.

Item excellentissima senyora supplica la present cort ala Majestat vostra que
durant lo temps dels dits tres anys que fa lo dit seruey en lo present principat no
puga esser feta conuocacio en virtut de vsatge princeps namq; o de conuocacio d
pau y treus general en cars en lo qual se pogues conuocar o per via de feus host so-
metent caualcada o en altra qualseuol via e manera los poblats en lo dit principat
no puyen esser forçats mes pagar anar o altra seruitut major o menor fer
per causa dela dita guerra o per altra qualseuol causa o raho. IR.

Item senyora molt excelent humilment supplica la present cort la Majestat
vostra sia merce de aquella prouehir e manar ab los presents que dels punts e ca-
pitols decretats e en forma debita e de tots los actes dela p̄sent cort e dependēts
e mergents de aquella sia donada copia aucentica per lo Prothonotari o lochtin-
ent de aquell qualseuol secretaris scriuans de manament de vostra Majestat o
altre qualseuol lo p̄ces comu dela present cort actirāt e tenint fr̄cha ari de expe-
dicio de scriptures com de sagell als stamets dela dita cort e o als d̄putats del gene-
ral de Catalunya en nom dela dita cort tostemps que demanats o requests ne
serā dins sis dies apres. E ari mateig sia manat de totes q̄lseuol leres ari priuades

compatents que los deputats e altres qualseuol persones elegidores p la dita cort
o los ministres dela casa dela deputacio per expedicio del dit imposit hagē mēe-
ster manant nunc pro tunc 7 e contra ab los presents vicem Epistole in se gerētis
als dits prothonotari lochtinent secretari scriuans de manament o altres qualse-
uol lorts priuacio de lurs officis ari ho hagen e sien tenguts fer. IR.

Item excellentissima senyora supplica la dita cort que per les sobredites coses o
alguna delles no sia fet prejudici ne lesio en possessio ni en propietat als vsatges
de Barcelona constitucions de Catalunya vros e costums scrites e no scrites sta-
bliments priuilegis generals e particulars del principat o de qualseuol de aquells
e deles immunitats e libertats deles persones dels staments ecclesiastic military
e de qualseuol vniuersitats de ciutats viles e lochs Reals deles particulars de a-
quelles: ans les sobredites coses no obstant romanguen en aquell esser libertat
força e valor que eren ans deles sobredites coses e qualseuol de aquelles. Plau ala
senyora Rey na les regalies e preeminencies del senyor Rey per tostemps salues
remanents.

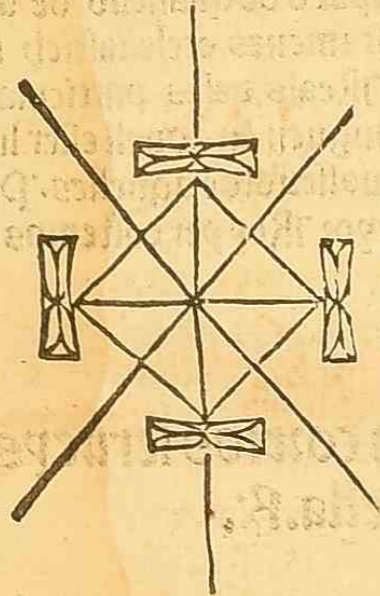
**Sa Real Magestat regracia ala cort los serueys
que li han offerits: e fets en aquella. R.**

Quas quidem constituciones 7 confirmationes ac capitula 7 actus cu-
ri iuxta decretationes nostras in fine cuiuslibet capituli scriptas et ap-
positas ad supplicationē et cum consensu laudatione et approbatione
omnium subscriptorum in dicta generali curia die presenti constituro-
rum facimus sancimus et statuimus concedimus et ordinamus et volumus per
dictum Serenissimum dominum regem et successores suos in concussis et inuiol-
labilitate obseruari. Qua propter gerentibus vices nostri generalis gubernatoris
in dictis principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie vi-
cariis curijs baillis et vniuersis et singulis officialibus et subditis nostris et di-
ctorum Officialium locarum presentibus et futuris precipimus et mandamus
quatinus omnia et singula supradicta in preinsertis constitutionibus et capitu-
lis iuxta dictas decretationes contenta teneat et obseruent et ab omnibus faci-
ant teneri et inuiolabiliter obseruari. Et non contrafaciant vel veniant nec ali-
quem contrafacere vel veni repermittant ratione aliqua sine causa. Et vt premissa
maiori gaudeant firmitate promittimus in bona fide nostra Regia omnibus et
singulis qui ad dictam generalem curiam conuenerunt 7 omnibus etiam alijs de
dicto Cathalonie principatu licet absentibus tanq̄ presentibus et notario ac pro-
thonotario nostro infrascripto a nobis pro eis 7 alijs quorum interesse aut intere-
sse poterit legitime stipulati pacifcenti 7 recipienti et etiam iuramus supra cruce
domini nostri Iesuchristi et eius sancta quattuor euangelia nostris manibus cor-
b iij

poraliter facta predicta omnia et singula vt superius dicta sunt et in dictis constitutionibus et capitulis continentur tenere complere et inuolabiliter obseruare ac facere teneri et irrefragabiliter seruari Acta fuerunt hec in ecclesia sancte Marie ville Montissoni vbi generalis curia omnibus regnis nostris cismarinis celebratur die secundo mensis Septembris anno a natiuitatis domini millesimo quingentesimo duodecimo Regnorum q̄s dicti domini regis viri et domini mei colendissimi videlicet Sicilie ultra farum anno .xl. aragonum et aliorum .xxxiiij. Sicilie autem citra farum et Hierusalem decimo .IR.

Signū

Germane dei gratia Regine Aragonū Sicilie citra et ultra farū hierusalē Valencie maioricarū Sardinie et corsice comitissim Barchinone ducisse Arbenarū et Neopatrie comitissim Rossilionis et Certani Marchionisse Quistanni et Sociani. Que hec laudamus approbamus concedimus ordinamus firmamusq̄ etiam ac iuramus eisq̄ bullā regiam pumbleam impendenti iussimus apponendam.

La Reyna.

Sig num incliti alfonsi de aragonia ep̄i dertuse. Sig num fratris ioannis ep̄i iller den. Sig num guillermi raymundi boyl ep̄i gerunden. Sig num fratris domini ci abbatis populeti. Sig num fratris francisci albanell abbatis sancti Lauren cij de monte gerunden. Sig num antonij arnaldi pla canonici et syndici sedis barchinone. Sig num berengarij totz syndici capituli illerde. Sig num antonij por quer syndici capituli vrgelli. Sig num fratris ioannis iulia pcuratoris abbatis balneolarum. Sig num infantis henrici aragonum et sicilie ducis sugurbij comitis empuriorum domini vallis de bayulis etc. Sig num ferdinandi de cardona admirati regnorum aragonum marchionis pallariē. Sig num petri de castro et de pinos vicecomitis de insula. Sig num petri ludouici de erillo. Sig num guillermi raymundi de bellaria. Sig num diomedis ladro domini baronie dangle sola. Sig num philipi de erill. Sig num bernardi ioannis de so Sig num galcerandi de iosa. Sig num georgij michaelis aymericb. Sig num bernardi geraldi de bogadors valuaforis. Sig num hispani de castro militis. Sig num bernardi ioannis de merles militis. Sig num augustini de planifoles militis nomine meo et plurimorum militū quorum sum procurator. Sig num francisci vedrenam militis. Sig num ioannis maymo militis. Sig num michaelis hospital

militis. Sig num Joannis. Boniz milis. Sig num francisci cescomes domicelli. Sig num Bertrandi vilafrancha: domicelli Sig num Ludouici de Braualosa domicelli. Sig num Michaelis Augustini domicelli. Sig num Petri de Carrilano domicelli. Sig num Gasparis de Yuorra domicelli. Sig num Joannis de Lalders domicelli. Sig num Berengarij de coponib' maioris diebus domicelli. Sig num Hieronimi Torres domicelli. Sig num Balmacij de coponibus domicelli. Sig num francisci comptedomicelli. Sig num Berengarij de coponibus minoris diebus domicelli. Sig num Hieronimi Sapana domicelli. Signum Benedicti Sepol domicelli. Sig num Bertrandi de Montsonis domicelli Sig num Petri gigos Dionij pau Bernardi feuerij capitula et Hieronimi malet syndicoz ciuitatis Barchinone. Sig num Joannis dela mota syndici Illerde Sig num Petri arnaldi gert etiam syndici Illerde Sig num Babuelis luner syndici Berunde. Sig num Philipi Buma syndici Perpiniā Sig num Michaelis cerda syndici Bertuse. Sig num Babuelis ioura syndici Uici. Sig num Martini rafel syndici Bisulami Sig num Petri arnaldi syndici Campi rotundi. Sig num Michaelis camos syndici Turricelle de mote grupno. Sig num Antonij ferran syndici Pratorū regioz. Sig num Antonij fuster syndici sancti Petri de auro. Sig num Antonij ciera syndici de Talaris Sig num Beraldi vguet syndici ville de Palls. Sig num Joannis canyells syndici ville de Arbucto. IR.

Testes qui premissis presentes fuerūt sunt Reuerendus in christo pater ep̄' vrgellen. cancellarius Nobilis Raymundi despes camerarius serenissime domine regine Michaelis ioannes gralla magister rationalis regie curie et plures alij in multitudine satis grandi. IR.

Sig num mei Michaelis velasquez climent serenissimi catholici ac potentissimi dñi nostri regis prothonotario eiusq̄ auctoritate p̄ vniuersam sue magestatis dictionem publici notario Qui premissis omnib' et singulis interfui eaq̄ de dicte serenissime dñe regine locumtenens gñalis mandato in quinq̄ soleis pergameni hoc in quo signum meū apostitum est computato scribi feci et clausi Corrigitur autem in lineis. viij. et. viij. prime pagine et primi capituli constitutionum vbi legitur a cotres les altres choses que los dits.

Domina Regina locumtenēs generalis et accis in dicta curia generali edictis publicis et iuratis mandauit mihi Michaeli velasquez climent in cuius posse dicta domina Regina et omnes predicti firmauerunt.

In curia. vj.

Privilegi atorgat al stament ecclesiastic que prouehint q los trenta dies donars al Canceller per declarar sobre les contencions de iuridictio: sien continuus e comengen a correr apres dels cinch dies concedits als arbitres comuns.

Nos Bermana dei gratia Regina Aragonū Sicilie citra et ultra farum Hierusalē Valencie Maiorica Sardinie et Corsice Comitissa Barcinone Ducissa Athenarū et Neopatrie Comitissa Rossilionis et Ceritanie Marchionissa Oristanni et Sociani. Locumtenēs gñalis Serenissimi et Catholici dñi Regis domini et viri nostri colendissimi fuit per inclitū et Reuerēdos in Christo patres Epōs Bertuse Illerde et Berunde nomine totius brachij Ecclesiastici curiarū generalium Cathalanorū quas impresentiarū Antifoni celebramus oblata et presentata supplicatio: in cuius pede seu fine fuit facta mandatio nostro responsio et decretatio Cuius supplicationis et Responsonis series sic se habet. Molt alta y molt poderosa Reyna nostra senyora Com en les corts generals que ultimadament per lo Serenissimo et Catholich Rey e senyor nostre en la pñent vila de Montço fore celebrades: sia estat atorgat al stament ecclesiastic del present principat de Catalunya per sa Real Magestat: que sequint se contencio de iuridictio entre la cort ecclesiastica de vna part e la cort secular dela part altra: eno declarant se aquella per los arbitres per dites corts elegits dins cinch dies lo Canceller haja a declarar dita contencio dins trenta dies com en la dita concessio es contengut. E com experientia haja mostrat que per no esser expres en dita concessio quant començaran a correr dits trenta dies e si seran continuus: se sien fetes moltes declaracions de contencio de iuridictio apres de esser passats trenta dies. E per ço lo stament ecclesiastic del dit present principat de Catalunya e deles presents corts que en la present vila de Montço vostra alteza celebra a vostra excellēcia supplica li placia li sia d merce voler li atorgar y concedir que dits trenta dies dins los quals ha a declarar dit Canceller dita contencio de iuridictio sien continuus e comengen e hagen a començar a correr ipso iure et facto immediadament apres dels predits cinch dies concedits als arbitres comuns a declarar. E que les pretencions donadores per lo fisch Real hagen esser donades dins los primers quinze dies dels dits trenta dies sens donar major dilacio sino que part dela cort ecclesiastica sia demanada. Plau ala senyora Reyna augustinus Vicis. fuit q̄ eodem Reuerēdos Epōs nomine totius brachij ecclesiastici Cathalanorū Serenitati nostre humiliter supplicarum: vt preinserram supplicationem iuxta nostram decretationem et omnia et singula in eis contenta eidem stamento ecclesiastico laudare et concedere de nostra solita benignitate dignemur. Atq̄ nos habentes respectum ad plura grata et fructuosa seruitia per brachium ecclesiasticum dicte curie Catholice maiestati prestita et que in dies prestantur prestariq̄ speramus de bono in melius continuatione laudabili. Et quia sumus cultrices deu otissime sancte matris ecclesie cuius gremio vniri affectamus et potius illi gratias dare q̄ aliquid sub strabere tenore igitur presentis Regij

privilegij cunctis temporibus firmiter et perpetuo valituri. De nostra certa scientia de liberate et cōsulto supplicata supra per dictos Reuerēdos dños Epōs nomine totius stamenti ecclesiastici curie Cathalanorū eidem Reuerēdis Epōs et stamento ecclesiastico iuxta responsonem nostram laudamus et concedimus nos atq̄ huiusmodi laudationis et concessionis munime et presidio roboramus et validamus supplicataq̄ predicta iuxta per nos responsa promittim⁹ in nostra bona fide Regia q̄ serenissimus dñs Rex et nos vt eius locum tenēs gñalis ceteriq̄ futuri locum tenēs gñales. Canc. Vicec. Regens cancell. gerentes. vices generalis gubernatoris in cathalonia principatu ceteriq̄ officiales Regij p̄fate Regie Maiestatis illa tenebunt complebunt y obseruabūt iuxta sui seriem et tenore. Quia p̄pter eis dē Cancellario Vicec. Regenti. cācellariam gerentib⁹ vices generalis Gubernatoris predictis ceteriq̄ vniuersis et singulis officialib⁹ vices gñalis Gubernatoris predictis ceteriq̄ vniuersis et singulis officialibus Regijs ad quem seu quos spectet dicimus et districte precipiendo modo mandamus pena florennorū auri quinq̄ mille adiecta quatis huiusmodi nram concessionem ceteraq̄ omnia precontenta teneāt firmiter et obseruent teneriq̄ et obseruari inuiolabiliter per quos deceat faciant et non contrafaciant vel veniant seu aliquem contrafacere vel venire permittant ratione aliqua siue causa si preter ire et indignationis nostre cursum penam supra dictam cupiunt euitare. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus Regio sigillo impendenti munitam. Datis in villa Antifoni die primo die primo mensis Septembris Anno anatiuitate dñi Millesimo quingentesimo duodecimo. Regnorūq̄ dicti dñi Regis dñi et viri nostri colendissimi videlicet. Sicilie vltra farum anno quadragesimo quinto. Aragonum vero et aliorū trigesimo quarto. Sicilie autem citra farum et Hierusalem decimo. La Reyna. Vicis. Augustinus vicis. Vicis. P. celdran pro gñali thesaurario. In diuersorum. xvj. Dña Regina Locum tenēs generalis mandauit mihi Michaele Velasquez Climent Vicis et Celdran p̄ geneli Theaurario.

Taula de les pñs Constitucions capitols de cort: e privilegis

Que al nombre dels juristes del Real consell sien ansdits quatre juristes. Cap. primer.	De les despeses pagadores en les causes que mesclara lo fisch. Cap. xv.
Del examen dels juristas del Real consell jutges de cort e assessors dels portants veus de gouernadors. Cap. ii.	Dela facultat de remetre e guiar. Cap. xvj.
Dels salaris dels juristes del Real cōsell. c. iij.	Dela expulsio dels boemians. Cap. xvij.
Dela recepcio y compartiment dels salaris de les sentencies. Cap. iij.	De prescripcions. Cap. xvij.
Dela correccio dels salaris arbitraris. Cap. v.	Dels impedits del Real consell. Cap. xvij.
Dela admissio dels pobres. Cap. vj.	Remissio de bants y penes.
Deles dues salas y audients. Cap. vij.	Franquesa de dret de sagell.
Del temps que ha començar lo nouell orde de audients. Cap. viij.	Protestacio del stament Ecclesiastic. e
Dela porrogacio dela constitucio del visitador. Cap. ix.	Protestacio del stament Militar.
Dela expedicio de les causes supplicacio. ca. x.	Protestacio del stament Real.
Deles causes de appellacio de jutges inferiors. Cap. xj.	Offerta feta ala senyora Reyna per la cort:
Dela visio dels processos ans de traure en sepmana. Cap. xij.	Dels fogatges y pagues de aquells.
Dela expedicio de les causes mercatiuols. c. xij.	Dela confidetacio del impost de dit fogatge.
Dels jutges de appellacions que hagen a tenir taula. Cap. xij.	Del orde e manera dela gent darmes y salaris de aquells.

Finis. Cum Privilegio.